

Vlasi u mletačkim izvorima

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 5 | Nivo: Sveučilište u Zadru

Sveučilište u Zadru

Odjel za etnologiju i kult. antropologiju

Kolegij: Povijest hrvatske etnologije

Reakcijski tekst

Članak

Morlaci (Vlasi) gledani s mletačke strane

Morlaci (Vlasi) gledani s mletačke strane

Od XIII – XV. stoljeća

Kako i kada su se Morlaci (Vlasi) u svojoj simbiozi sa Hrvatima odnosno sa Srbima i drugim slavenskim plemenima sjeverozapadnom dijelu Balkanskoga poluotoka pretvorili u Hrvate odnosno Srbe?

Kada su izgubili svoj „morlački jezik“ u Dalmaciji i Hercegovini?

Jesu li ih Mlečani u XVIII. st. dijelili od Hrvata odnosno Srba?

Grga Novak kaže da pojam Vlah nosi geografske značajke, jer su Primorci (stanovnici dalmatinskog priobalja) sve stanovnike Dalmatinske zagore zvali Vlasima. Vlah je znači isto kao i Ličanin, Bosanac, Slavonac, tj. pripadnici regionalnog nazivlja.

U dokumentima ime Vlah se prvi put spominje u ugovoru između srpskog župana Stjepana i dubrovačkog kneza Ivana Dandola koji je sklopljen oko 1215. god. U njemu srpski župan Dubrovčane naziva Vlasima. Ime Morlak se prvi put spominje 1352. god. prilikom sklapanja dogovora između grada Zadra i Vlahu iz zaleđa o trgovini solju. U ovom dokumentu se prvenstveno misli na stočare iz zaleđa koje mletački Zadrani nazivaju Vlasima. Mnogi dalmatinski gradovi i mjesta pod mletačkom upravom su dobivali značajne prihode od stočara iz zaleđa. Vlasima je bila potrebna sol iz gradova, a gradovima živežne namirnice iz zaleđa. Stočarska orijentacija Vlahu ne često će praviti i probleme stanovnicima gradova, jer zbog transhumantnog stočarstva činit će neprilike i štete zemljoradničkim mjestima. Iz tih problema izaći će brojne zabrane i odluke mletačkih vlasti vezanih za Vlahe. Tako im je zabranjena plovidba i posjedovanje brodice itd. Putem tih zabrana, odluka, različitih dokumenata se može saznati nešto o životu Vlahu. U razdobljima 13., 14., 15., 16. st., u većini dalmatinskih gradova, pa čak i kasnije većinu građana čine Latini(. Oni ostale stanovnike Slavene/Hrvate(, iz zaleđa, čak i priobalne nazivaju Morlacima. U svrstavanje Morlaka (Vlahu) u Slavene idu u prilog i dokumenti između krbavskih, bibrirskih knezova te mletačke vlasti u Zadru u kojima se odlučuje što će biti s prebjezima, koji su kneževski podanici, koji su napustili zemlju i otišli preko granice u mletačke oblasti, a bili su vezani za kneževsku zemlju. Tu se očito radi o feudalnim odnosima na relaciji Morlak/kmet i knezovi/feudalci. Dokumenti, pisani s mletačke strane, pišu o „ovim“ Vlasima vezanim za zemlju, nazivajući ih Morlacima, dok su u ranijim dokumentima i stočare nazivali Morlacima. Za njih su svi Slaveni s kojima graniče s istočne strane Jadrana Morlaci. Zanimljivo je to što pojam Morlak određuje ono ovisno o pogledu i stajalištu iz kojeg govorite. Znači za Mletke svi Slaveni su Morlaci, dok za stanovnike gradova (i za Slavene/Hrvate i Romane/Latine) Morlaci su ljudi koji žive u zaleđu, i ljudi koji se bave stočarstvom. Što bi značilo da je građanin Slaven smatrao čovjeka iz zaleđa Morlakom, dok je u isto vrijeme građanin Latin i građanina Slavenu i čovjeka iz zaleđa smatrao Morlakom. Sve je ovisilo što je kod koga pojam Morlak značio. Dokumenti iz Šibenika iz 1417. spominju vojnike iz zaleđa, ali ih jasno razlikuju. Šibenske gradske isprave govore o vojnicima Morlacima i o drugim slavenskim vojnicima. Važno je napomenuti da je Šibenik osnovan od Hrvata, te u njemu žive gotovo samo Hrvati. Taj je dokument važan jer govori da je Vlah (Morlak) u tim trenutcima označen kao pojam koji određuje privredne osobine. Morlaci su Slaveni stočari, drugi Slaveni/Hrvati vjerojatno zemljoradnici.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com